

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ.

1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến:

Trong công tác dạy và học, người thầy giáo có tâm huyết bao giờ cũng tập trung vào việc đổi mới cách dạy và học. Bởi mục tiêu của người thầy luôn chú trọng vào đối tượng người học, giúp người học hiểu và nhận thức ra vấn đề cần chuyển tải một cách hiệu quả. “Khổng Tử” đã có câu nói rất hay: Thầy dạy không biết mỏi, trò học không biết chán. Đạt được như vậy có nghĩa là người thầy đã đổi mới cách dạy - trò đã đổi mới cách học.

So với phương pháp truyền thống, dạy học Mĩ thuật theo hướng phát triển năng lực có nhiều ưu điểm trong việc phát huy khả năng sáng tạo của học sinh, tiết học rất thoải mái, sinh động. Phương pháp này không chỉ đơn giản là cung cấp tri thức, hướng dẫn thực hành, mà còn phát triển các năng lực toàn diện cho học sinh như: năng lực trải nghiệm, biểu đạt, phân tích - giải thích, trình bày, giao tiếp - đánh giá, tạo cơ hội cho học sinh thực hành, ứng dụng trong học tập và cuộc sống. Trên cơ sở lý thuyết giáo dục và giảng dạy Mĩ thuật, giáo viên sẽ tổ chức dạy cho các em học Mĩ thuật qua các hoạt động Vẽ cùng nhau, Vẽ theo nhạc, Vẽ biểu đạt, tạo hình 3D từ các vật tìm được, Xây dựng cốt truyện... Thông qua các hoạt động tạo hình sẽ khơi gợi và phát huy được năng khiếu thẩm mỹ vốn có ở trẻ, gây hứng thú cho các em trước cái đẹp, tiến tới hình thành thị hiếu thẩm mỹ của học sinh trong cuộc sống. Đây là một chương trình giáo dục Mĩ thuật năng động, phát huy, rèn luyện được nhiều kỹ năng cho học sinh, đặc biệt là kỹ năng sống, một sự thay đổi lớn cả về phương pháp lẫn mục tiêu giáo dục của bộ môn Mĩ thuật ở Tiểu học. Ngoài việc thay đổi nội dung phân phối chương trình, sự thay đổi hình thức tổ chức lớp học phần lớn được thông qua hoạt động nhóm thì vấn đề để học sinh tiếp thu được kiến thức, phát triển tư duy, sáng tạo ra những sản phẩm Mĩ thuật là một trong những vấn đề trọng tâm khiến giáo viên chúng tôi không khỏi tránh được những khó khăn, vướng mắc. Vì theo phương pháp mới, mỗi chủ đề sẽ thực hiện bằng nhiều quy trình Mĩ thuật khác nhau, giáo viên hoàn toàn không hướng dẫn học sinh thực hành mà chủ yếu do học sinh tự tìm hiểu vấn đề. Đặc biệt trong giai đoạn hiện nay, xã hội đang phát triển như vũ bão về khoa học kỹ thuật, về công nghệ thông tin....thì vai trò, vị trí của người thầy trong việc giáo dục thế hệ trẻ, thế hệ tương lai của đất nước lại càng quan trọng hơn bao giờ hết. Đó chính là lý do tôi chọn đề tài ***“Đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mĩ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học”***.

2. Mục tiêu của sáng kiến:

- Nghiên cứu và áp dụng đề tài vào thực tiễn dạy và học nhằm phát huy tính

tích cực, tự học, tự khám phá và phát triển năng lực sáng tạo của học sinh trong học tập. Từ đó nâng cao chất lượng dạy và hứng thú học tập của học sinh khi học môn Mỹ thuật ở trường Tiểu học.

- Giúp các em có niềm đam mê với khoa học, các em có thể tự thiết kế đơn giản phục vụ cho học tập và ứng dụng trong thực tiễn đời sống.

- Khắc phục tình trạng học sinh tiếp thu bài thụ động, chưa tích cực tham gia khám phá kiến thức mà chỉ sao chép hình ảnh theo hướng dẫn của giáo viên.

Vì vậy để đạt được mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông mới tôi mạnh dạn đưa ra ***“Đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mỹ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học”*** và bước đầu đạt kết quả khả quan.

3. Thời gian, đối tượng và phạm vi nghiên cứu:

3.1 Thời gian nghiên cứu: 01 năm (từ tháng 9/2023 đến tháng 4/2024)

Thời gian	Nội dung	Biện pháp
Tháng 9/2023	Khảo sát điều tra.	Thu thập thông tin, số liệu, lấy kết quả khảo sát ban đầu để đưa ra các biện pháp, giải pháp nghiên cứu.
Tháng 10/2023 - 3/2024	Thực hiện biện pháp dạy học mới	Nghiên cứu và sử dụng biện pháp dạy học mới có hiệu quả khả quan.
Tháng 4/2024	Hoàn thành báo cáo.	Viết sáng kiến kinh nghiệm, in ấn và nộp sáng kiến kinh nghiệm.

3.2 Đối tượng nghiên cứu:

Các giải pháp ***đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mỹ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học*** từ lớp 3 đến lớp 5.

3.2 Phạm vi nghiên cứu:

- Học sinh khối 3, 4, 5 ***Trường Tiểu học Vạn Thắng***.

Bảng thống kê kết quả khảo sát trước khi nghiên cứu:

Khối	Tổng số học sinh	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%
III	316	53	16,8	65	20,6	198	62,6
IV	340	64	18,8	58	17,0	218	64,2
V	369	61	16,5	73	19,8	235	63,7

PHẦN II: NỘI DUNG CỦA ĐỀ TÀI

1. Hiện trạng vấn đề:

Theo chương trình Giáo dục phổ thông mới 2018 nội dung kiến thức bao gồm : Lí luận và lịch sử Mĩ thuật, Hội họa, Điêu khắc, Thủ công. Các con được thực hành làm sản phẩm trên nhiều loại chất liệu, vật liệu tái chế... Từ đó phát huy được khả năng tạo hình và Mĩ thuật ứng dụng để áp dụng vào cuộc sống thực tế. Học sinh bước đầu thực hiện phương pháp mới sẽ gặp lúng túng trong việc tạo hình bằng các vật liệu tái chế. Chương trình SGK mới yêu cầu các con cần phải có thêm nhiều chất liệu chứ không phải chỉ là giấy và màu vẽ như chương trình sách cũ vì vậy các con thiếu đồ dùng rất nhiều dẫn đến chất lượng của giờ thực hành chưa cao. Học sinh còn thụ động, chưa thực sự suy nghĩ, tìm tòi ý tưởng mới, chưa mạnh dạn phát biểu chia sẻ ý kiến cá nhân... Thực tế đó đã làm cho bản thân tôi và các giáo viên khác rất băn khoăn trăn trở tìm phương pháp đổi mới. Đổi mới phương pháp dạy học là một nhiệm vụ cấp bách mà chúng ta – những nhà giáo dục cần phải tiến hành. Là một giáo viên giảng dạy môn Mĩ thuật, tôi luôn ý thức được điều đó. Vậy làm thế nào để nâng cao chất lượng dạy học bộ môn và hứng thú học tập của học sinh tăng lên? Đây là vấn đề mà tôi luôn quan tâm và trăn trở.

Vì vậy tôi đã chọn nghiên cứu các biện pháp ***“Đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mĩ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học”***.

2. Giải pháp thực hiện sáng kiến để giải quyết vấn đề:

2.1. Xây dựng kế hoạch dạy học theo hướng phát triển năng lực của học sinh bằng các nội dung, tiêu chí cụ thể:

2.1.1. Xây dựng các chủ đề học tập có nội dung gần gũi, quen thuộc và phù hợp với khả năng nhận thức của các em.

Để xây dựng các chủ đề cho phù hợp với lứa tuổi học sinh, phù hợp với khả năng của các em, giáo viên cần nghiên cứu nội dung, chương trình Mĩ thuật hiện hành, xây dựng kế hoạch dạy học Mĩ thuật theo hướng phát huy năng lực cho các em; vận dụng linh hoạt phương pháp dạy học mới vào thực tiễn một cách hiệu quả. Tuy nhiên tùy điều kiện vật chất của nhà trường, khả năng chuẩn bị đồ dùng học tập của học sinh mà giáo viên có thể điều chỉnh các chủ đề hoặc xây dựng số lượng tiết dạy theo từng chủ đề cho phù hợp.

2.1.2. Vận dụng linh hoạt 7 quy trình Mĩ thuật mới phù hợp với khả năng nhận thức của học sinh và điều kiện cơ sở vật chất của nhà trường.

Những quy trình này tạo cảm hứng cho giáo viên và nó còn có thể điều chỉnh cho phù hợp với đối tượng học sinh và điều kiện thực tế tại địa phương.

Giáo viên có thể phát triển khả năng của học sinh ở các mức độ khác nhau trong các quy trình này như khả năng trải nghiệm, sáng tạo, biểu đạt, giao tiếp và đánh giá. Với bất kì quy trình dạy - học Mĩ thuật nào, giáo viên cũng cần quan tâm đến việc dẫn dắt học sinh trao đổi, thảo luận trong suốt quy trình với các hoạt động học như thế nào và trưng bày tác phẩm hoàn thành ra sao. Cùng lúc với việc phát triển những khả năng nói trên, học sinh cũng có thể phát triển các giác quan, các kỹ năng sống, các năng lực hợp tác, kinh nghiệm và khả năng giải quyết vấn đề, năng lực tự học và tự đánh giá. Giáo dục Mĩ thuật giúp học sinh có khả năng khám phá ra năng lực của mình thông qua các phương tiện khác nhau cũng như trải nghiệm những niềm vui thích khi tạo ra những sản phẩm, những biểu đạt mang tính độc lập và đặc sắc của mình. Điều này giúp học sinh có thể sử dụng và ứng dụng ngôn ngữ Mĩ thuật để có thể biểu đạt kinh nghiệm, thái độ của các em bằng nhiều cách khác nhau. Cụ thể là:

- Năng lực giao tiếp được phát triển thông qua việc thảo luận, làm việc nhóm.

- Năng lực đánh giá được phát triển qua quá trình quan sát, trải nghiệm và thưởng thức các sản phẩm Mĩ thuật do chính các em tạo nên.

2.1.3. Xây dựng bầu không khí lớp học thân thiện, tạo hứng thú học tập cho học sinh thông qua các hoạt động thi đua, trò chơi.

Để các học sinh tự tin hơn khi thực hiện các sản phẩm của mình thì rất cần một môi trường học tập thân thiện. Phong trào này cũng đã được Bộ Giáo dục-Đào tạo triển khai trong toàn ngành từ những năm gần đây, được xác định gồm 5 nội dung: Xây dựng trường, lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn; Dạy và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập; Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh; Tổ chức các hoạt động tập thể, vui tươi, lành mạnh; Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

Do đó muốn xây dựng môi trường học tập thân thiện thì cũng phải thực hiện tốt các nội dung trên, nhưng ở phạm vi lớp học và tùy tình hình học sinh, cơ sở vật chất...mà giáo viên tổ chức cho phù hợp. Trước hết giáo viên cần thể hiện phong cách giao tiếp thực sự tôn trọng học sinh. Tất cả bề ngoài hình thức như dáng đi, đứng, cử chỉ, điệu bộ, thái độ, ngôn ngữ đều phải thể hiện được sự thân thiện. Luôn giao tiếp thân thiện với học sinh trong mọi tình huống.

Mỗi lời động viên, khích lệ dù rất nhỏ của giáo viên cũng có thể là một động lực lớn để các em cố gắng; Khi học sinh thực hành, giáo viên cần phải theo dõi, quán xuyến chung, điều chỉnh, bổ sung những gì mà đa số học sinh chưa rõ

hoặc còn lúng túng. Theo dõi giúp học sinh kém, động viên khích lệ học sinh khá, cụ thể là:

+ Gợi ý học sinh nhận ra những thiếu sót ở bài vẽ để học sinh rút kinh nghiệm và tự sửa chữa.

+ Động viên, khích lệ học sinh khá, giỏi tạo điều kiện cho các em suy nghĩ tìm tòi thêm, nâng cao hiệu quả sáng tạo.

2.1.4. Tăng cường nhận xét, đánh giá học sinh

Việc đánh giá quá trình và kết quả học tập của học sinh là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên được thực hiện ở các tiết cuối của mỗi chủ đề (hoạt động Trưng bày sản phẩm). Nó không đơn thuần là thực hiện một quy định bắt buộc để giáo viên ghi nhận vào Sổ theo dõi mà dựa vào đó giúp giáo viên nắm được năng lực, khả năng phối hợp của từng học sinh, từ đó có kế hoạch tổ chức dạy - học phù hợp và hiệu quả. Giáo viên không được đưa ra bất cứ một nhận xét nào về sản phẩm của các em. Mà tùy theo từng sản phẩm, giáo viên gợi ý các em có nên thêm vào, hay bỏ bớt các hình ảnh, nên chỉnh sửa hay thay đổi gì để tác phẩm đẹp hơn, từ đó các em tự rút ra được kiến thức và kinh nghiệm cho bản thân ở lần sau. Mặt khác cần theo dõi, đánh giá học sinh trong suốt quá trình tham gia các hoạt động chứ không chỉ là dựa trên đánh giá sản phẩm chung của nhóm. Mỗi học sinh có năng lực, sở trường riêng (em thì vẽ đẹp nhưng tạo hình bằng đất thì chưa đạt và ngược lại...) nên giáo viên cần quan tâm theo dõi để có những nhận xét, đánh giá cho hợp lý và đảm bảo khách quan. Giáo viên cần quan sát thái độ học tập và làm việc trong các nhóm, đánh giá sự tiến bộ của nhóm trên cơ sở thu thập những thông tin về sự tiến bộ của mỗi thành viên trong nhóm. Sản phẩm của nhóm thể hiện quá trình trao đổi, trình bày ý kiến và kỹ năng hợp tác của từng thành viên. Do đó việc nhận xét quá trình làm việc của nhóm không nên qua loa, đại khái. Cần đưa ra nhận định cụ thể càng giúp học sinh tích lũy nhiều kinh nghiệm cho những lần làm việc sau. Đó chính là động lực để các em có tinh thần học tập tốt hơn.

2.2. Biện pháp cụ thể:

2.2.1. Vai trò của tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong môn học Mỹ thuật.

Việc giảng dạy môn Mỹ thuật trong trường Tiểu học tuy là kiến thức rất cơ bản, song để chất lượng giáo dục đạt hiệu quả lại là một vấn đề khó khăn đòi hỏi người giáo viên làm công tác giảng dạy môn Mỹ thuật phải thực sự linh hoạt và khéo léo, phải gần gũi với học sinh, hiểu rõ đặc điểm tâm lý của các em là chóng thích, chóng chán. Qua thực tế quản lý tôi nhận thấy: Để tiết học Mỹ thuật thành công giáo viên cần *phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh*

xuyên suốt trong từng hoạt động từ khâu chuẩn bị cho đến kết thúc mỗi tiết học, mỗi chủ đề. Bằng những biện pháp giáo viên đưa ra để phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo cho học sinh. Khi các em có niềm say mê nghệ thuật thì việc truyền thụ kỹ thuật sẽ thuận lợi hơn, giờ học sôi nổi hơn, điều đó thúc đẩy khả năng sáng tạo của các em, lôi cuốn các em vào môn học và học tốt bộ môn học khác.

2.2.2. Các biện pháp cần ứng dụng để phát triển năng lực cho học sinh trong môn Mỹ Thuật.

**** Luôn phát huy vai trò của người thầy là người chỉ đường cho các em.***

- Thực trạng: Theo phương pháp cũ, không chia nhóm, giáo viên chủ yếu giới thiệu và hướng dẫn học sinh vẽ theo các bước và học sinh vẽ theo mẫu, như vậy học sinh học khá, giỏi hoàn thành bài vẽ theo mẫu, học sinh yếu không tập trung và không hoàn thành bài vẽ. Do vậy bài vẽ chưa phong phú về thể loại, chưa liên kết được các bài vẽ để thành một chủ đề.

- Vậy để giúp cho học sinh học phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo của trong các giờ học Mỹ Thuật thầy cô giáo phải giữ vai trò chủ đạo trong việc tổ chức và thực hiện các hoạt động giáo dục mỹ thuật nhằm hình thành và phát triển các năng lực của học sinh, điều khiển mọi hoạt động nói chung cũng như hoạt động nhận thức riêng của học sinh, giáo viên cần hướng dẫn bằng lời, kêu gọi chí tưởng tượng, óc sáng tạo của học sinh, tổ chức các hoạt động để học sinh chủ động, tích cực tham gia và phát huy hết khả năng, năng lực của mình, trước giờ lên lớp giáo viên chuẩn bị và nghiên cứu kỹ giáo án, tìm ra những phương pháp phù hợp cho từng bài dạy và từng khối lớp khác nhau.

- Trong mỗi tiết học, giáo viên cần lấy học sinh làm trung tâm. Kích thích sự tương tác, tư duy sáng tạo và phát triển nhận thức giúp học sinh có được khả năng, biểu đạt sáng tạo và giao tiếp thông qua hình ảnh. Học sinh khám phá, hiểu và đề cao văn hóa thông qua nghệ thuật thị giác. Học sinh hình thành các kỹ năng sống và phát triển năng lực cá nhân thông qua các tiết học, giáo viên lựa chọn và phối hợp các phương pháp dạy học để luôn luôn tạo được không khí học tập vui vẻ, nhẹ nhàng, hấp dẫn, lôi cuốn học sinh, tránh giờ học tẻ nhạt, khô cứng.

**** Giao nhiệm vụ cho học sinh tự tìm và chuẩn bị đồ dùng học tập trong các bài học cụ thể.***

- Thực trạng: Học vẽ, đồ dùng dạy và học có ý nghĩa quyết định đến chất lượng của tiết học, nhưng những năm qua công tác bảo đảm trang thiết bị phục vụ dạy học của trường còn thiếu, đặc biệt là môn Mỹ thuật. Học sinh chưa có ý thức chuẩn bị đồ dùng học vẽ do vậy hiệu quả tiết học chưa cao.

- Như những năm học trước chủ yếu học sinh chỉ vẽ nên chuẩn bị đồ dùng học tập rất đơn giản chỉ cần có giấy, vở vẽ, bút chì, màu là học sinh có thể hoàn thành sản phẩm. Ngày nay với phương pháp mới mỗi chủ đề có thể sử dụng rất nhiều chất liệu. Học sinh có thể tự tìm, tự sáng tạo thêm với rất nhiều chất liệu, tạo kho hình ảnh sản phẩm Mỹ Thuật rất phong phú và đa dạng.

- Từ khi áp dụng phương pháp mới sau mỗi tiết học giáo viên luôn giao nhiệm vụ cho học sinh về nhà tự tìm, chuẩn bị đồ dùng học tập cho các chủ đề. Thông qua đó rèn khả năng tích cực tìm tòi các chất liệu có thể sử dụng trong môn học, có đồ dùng học sinh sẽ chủ động để thỏa sức sáng tạo tự tin trong giờ học. Được tự mình tìm chất liệu học sinh rất thích thú vì khi các con cũng đã hình thành được một chút ý tưởng về sản phẩm mình định làm. Mới đầu các con cũng còn hay quên và chưa có nhiều đồ dùng nhưng chỉ sau 3 đến 4 tuần học sinh đã tự có ý thức chuẩn bị rất tốt và rất hứng thú với việc tìm chất liệu, phế liệu xung quanh nhà có thể tận dụng để làm ra các sản phẩm mỹ thuật.

Ví dụ : chủ đề “Mái ấm gia đình” lớp 3; Học sinh chuẩn bị được giấy bìa, sỏi, viên đá... Từ đó học sinh không chỉ có bài vẽ mà còn làm ra các sản phẩm mang tính sáng tạo.

** Phân nhóm để học sinh làm việc tự chủ.*

Tổ chức môi trường học tập cho học sinh (*chia nhóm và giao việc nhóm, cho cá nhân trong nhóm, cho cặp*). Tùy vào từng bài dạy có thể chia học sinh ra làm nhóm đôi, hai bạn một bàn có thể tổ chức nhóm 4 đến 6 bạn nếu bài thực hành cần nhiều hình ảnh, chú ý khi chia nhóm trong một nhóm phải đan xen giữa học sinh học tốt, khá và yếu. Trong hoạt động tác động cần (*đặt câu hỏi nêu vấn đề, trao đổi, tham gia thảo luận, tham gia làm sản phẩm với học sinh*). Sau một thời gian tổ chức học tập theo nhóm học sinh được trao đổi, được đưa ra ý kiến của mình. Trong nhóm các bạn học tốt được phát huy vai trò lãnh đạo

biết các kĩ năng giải quyết vấn đề, các bạn yếu được giúp đỡ cùng hoàn thiện sản phẩm trở nên mạnh dạn tự tin hơn.

*** Tạo hứng thú cho học sinh ở phần khởi động.**

Để thực hiện tốt phần khởi động giáo viên phải tìm hiểu kỹ bài dạy, ở mỗi một chủ đề cần chú ý tới phần khởi động đây chính là phần tạo sự chú ý cho học sinh ngay từ đầu để các em có được sự trải nghiệm thú vị trong mỗi tiết học, tạo không khí học tập vui vẻ, nhẹ nhàng, hấp dẫn, lôi cuốn kích thích trí tưởng tượng của học sinh.

Ví dụ 1 : Bài 2 Người em yêu quý lớp 3 (*Sách học Mỹ thuật 3*)

Phần khởi động giáo viên cho học sinh hát bài “*Người tôi yêu tôi thương*” sau đó hỏi học sinh để dẫn dắt vào chủ đề: Bài hát các em vừa hát có những nhân vật nào? Em ấn tượng nhất với nhân vật nào? Em đã ấn tượng nhất với những hoạt động nào mà mình đã từng tham gia?... Hôm nay chúng mình sẽ cùng nhau tìm hiểu chủ đề “người em yêu quý”.

Ví dụ 2: Bài 2 Khu Vườn Kì Diệu (*Sách học Mỹ thuật lớp 3*)

Giáo viên cho cả lớp khởi động cùng nhau hát bài “*Hoa lá mùa xuân*”, chuẩn bị một đoạn video giới thiệu về các loại cây, hoa, lá... Nhiều màu sắc trong khu vườn, kết hợp với việc vừa xem băng vừa hát bài “*Hoa lá mùa xuân*” để tạo sự hứng thú cho các em trong giờ học. Sau đó cho học sinh xem tranh về khu vườn kì diệu.

Ví dụ 3: Bài: Con vật ngộ nghĩnh (*Sách học Mỹ thuật 3*) giáo viên tổ chức trò chơi “*Đây là con vật gì*”, giáo viên làm động tác hoặc tiếng kêu mô tả một con vật nào đó để học sinh đoán xem đó là con vật gì...Sau đó, giới thiệu bài: Có rất nhiều loài động vật đang sống trên trái đất, chúng ta cùng tìm hiểu xem các con vật được thể hiện bằng những hình thức và chất liệu gì qua bài học ngày hôm nay “*Con vật ngộ nghĩnh*”.

- Qua quá trình thực nghiệm các em đã hứng thú hơn trong tiết học của mình, các em được vận động, được quan sát, trải nghiệm để bước vào tiết học. Từ đó tạo cho các em mạnh dạn, tự tin tạo ra những sản phẩm mà mình yêu thích theo yêu cầu của bài học.

*** Phát huy tính tích cực chủ động của học sinh trong phát hiện kiến thức mới.**

- Thực trạng: Học sinh cấp tiểu học, do đặc điểm lứa tuổi còn nhỏ, suy nghĩ còn đơn giản, học môn Mỹ thuật chủ yếu vẽ theo mẫu, chỉ có một số ít học sinh có trí tưởng tượng.

- Vậy để tạo hứng thú cho học sinh, giáo viên dùng cách đặt những câu hỏi khơi gợi thông tin, kích thích tính tò mò của học sinh, có thể cho các em khai thác trên tranh ảnh, hoặc đặt câu hỏi trả lời. Ở môn Mỹ thuật, phương pháp vấn

đáp được sử dụng nhiều giúp kích thích học sinh suy nghĩ, giúp học sinh hiểu, áp dụng vào bài vẽ của mình.

Ví dụ 1: Bài 3 Khu vui chơi của chúng em - lớp 3 ở phần thực hiện: Giáo viên hỏi học sinh:

- Nhóm em sẽ thể hiện những dụng cụ gì?
- Những dụng cụ đó có hình dáng, màu sắc như thế nào? (Hình vuông, tròn, chữ nhật, tam giác).
- Nhóm em chọn thực hiện bằng chất liệu gì?

Ví dụ 2: Bài 3 Tạo hình động vật từ vật liệu đã qua sử dụng - lớp 4 trong phần tìm hiểu: Giáo viên hỏi học sinh:

- Em biết những con vật nào? Em thích con vật nào nhất?
- Con vật em thích có những bộ phận gì? Hình dáng, màu sắc như thế nào? (*Con thỏ có bộ lông màu trắng, đôi tai dài, 2 mắt tròn rất đáng yêu, con thỏ thích ăn củ cà rốt...*).
- Đặc điểm nổi bật nhất của con vật em thích gì?
- Con vật đó có những hoạt động gì? Nó thường sống ở đâu?
- Con vật đó có ích lợi gì đối với cuộc sống của con người?

Ví dụ 3: Chủ đề Trang trí sân khấu và sáng tác câu chuyện - lớp 5: Giáo viên cho học sinh quan sát hình ảnh về chủ đề: Trang trí sân khấu trong 1 số dịp lễ hội, giao lưu văn nghệ, khai giảng năm học... đặt câu hỏi gợi mở cho học sinh thảo luận:

- Em quan sát thấy những hình ảnh gì? Đó là những hoạt động nào? Diễn ra ở đâu? Khi nào?
- Không khí, cảnh vật, màu sắc trong hình như thế nào?
- Em hãy kể tên một số hình ảnh trang trí sân khấu mà em biết?
- Em hãy kể một số hoạt động khác trên sân khấu mà em biết ngoài những hoạt động em thấy trong hình?
- Em yêu thích nhất bối cảnh của sân khấu nào?

Ví dụ 4: Chủ đề trường em - lớp 5: Giáo viên có thể đặt các câu hỏi gợi mở cho học sinh để các em thảo luận nhóm:

- Em sẽ vẽ hoạt động gì ở trường? Trong bức tranh có những hình ảnh gì?
- Hình ảnh nào là hình ảnh chính, hình ảnh nào là hình ảnh phụ?
- Em sẽ vẽ những nét gì, màu sắc như thế nào vào các hình ảnh để bức tranh về ngôi trường của em trở nên đẹp và sinh động ?

Vì sao lại phải đặt câu hỏi như thế ? Phải làm thế nào để có những câu hỏi vừa sát nội dung của bài lại vừa dễ hiểu với học sinh ? Để làm được điều này tôi đã suy nghĩ và chốt lọc ra những câu hỏi không phải chỉ xoay quanh nội dung bài học mà còn liên quan và thật gần gũi, quen thuộc với đời sống hàng ngày của các em. Điều này sẽ thôi thúc học sinh phải tư duy, nghĩ lại những hoạt động đã và đang xảy ra xung quanh mình.

Khi câu hỏi đưa ra giáo viên cũng muốn nhiều cánh tay giơ lên xung phong trả lời và mong được nhiều em nói đúng, nói hay. Nhưng giáo viên chỉ chú ý đến việc nêu câu hỏi mà không chú ý nghe câu hỏi của học sinh hoặc việc làm khác, tạo cho học sinh không còn hứng thú trả lời, các em sẽ thấy câu hỏi của mình không có giá trị, không muốn phát biểu nữa, bởi vậy giáo viên phải chú ý đến từng nhận thức của các em để khai thác nội dung bài.

Để tình trạng này không bao giờ xảy ra, giáo viên phải tôn trọng câu trả lời của học sinh, chăm chú thực sự khi nghe học sinh trả lời và có thái độ với tất cả các câu trả lời dù đúng hay chưa đúng, để khuyến khích các em nói nên những ý tưởng, sáng tạo của mình. Từ đó giúp các em mạnh dạn và tự tin hơn trong việc thể hiện ý tưởng của mình hay của nhóm. Tránh những câu hỏi lòng vòng, dài dòng, vô nghĩa hoặc những câu hỏi quá khó hoặc không gắn với nội dung bài học, những câu hỏi gợi ý cho học sinh cần làm rõ các nội dung.

Sau khi học sinh trả lời giáo viên phải chỉ vào những nơi, những hình ảnh mà học sinh nói tới trong bức tranh. Có như vậy các em mới thấy rõ câu trả lời của mình đúng hay chưa đúng. Sau mỗi câu trả lời của học sinh, giáo viên cần chốt và bổ sung cho học sinh nghe.

** Tạo hứng thú cho học sinh trong thời gian thực hành.*

- Thực trạng: Do đặc điểm lứa tuổi, học sinh học đến phần thực hành hay mãi để ý xung quanh, mãi chơi, không chú ý đến bài vẽ.

- Bởi vậy trong khi làm bài giáo viên phải nắm vững tâm lý của học sinh để từ đó xây dựng kế hoạch và phương pháp tác động vào các em tạo ra được không khí cạnh tranh trong học tập (*khen bạn vẽ đẹp*), kích thích sự sáng tạo, xóa bỏ tư tưởng chán học không muốn trong học tập. Từ một nhóm học sinh khá giáo viên có thể dùng làm hạt nhân kích thích gây ra một làn sóng lan truyền

trong học tập. Giáo viên có thể đến từng nhóm để động viên hướng dẫn các em cùng các em thực hành hoàn thành sản phẩm. Giáo viên có thể cho học sinh nghe những đoạn nhạc để tạo một tinh thần thoải mái khi các em thực hành.

** Lồng ghép các trò chơi, cuộc thi phù hợp với các hoạt động.*

- Ý nghĩa: Phương pháp dạy học phát huy tính tích cực của học sinh được thực hiện ở tất cả các môn học. Đối với việc giảng dạy môn Mỹ thuật càng yêu cầu vận dụng phương pháp này một cách hợp lý để phát huy tính sáng tạo của các em.

Môn Mỹ thuật là một môn học nghệ thuật. Vì vậy giáo viên phải tổ chức sao cho giờ học nhẹ nhàng thoải mái mang tính nghệ thuật và có thể tổ chức bằng nhiều hình thức như lồng ghép trò chơi. Lồng ghép trò chơi không chỉ kích thích các em hoạt động mà còn giúp các em phát triển trí nhớ, trí tưởng tượng sáng tạo thông qua việc tái tạo nội dung, hình tượng, tiếng kêu, tiếng động ... để xây dựng hình ảnh của bài vẽ.

Nhưng khi sử dụng trò chơi giáo viên có thể áp dụng vào từng bài học khác nhau, có bài thì giáo viên cần lồng ghép trò chơi có bài thì không cần.

Giáo viên phải biết lồng ghép đúng tùy từng nội dung của các bài học có thể ở phần mở bài, thực hành hay ở cuối bài học.

Ví dụ 1: Bài “Người em yêu quý” (*Sách học Mỹ thuật 3*)

Giáo viên có thể cho chơi trò chơi ngay ở phần đầu. Cho học sinh chơi trò chơi “*Tìm bạn*”. Mỗi lượt mời 2 học sinh lên bảng, một bạn đứng làm tượng, bạn còn lại bịt mắt dùng đôi tay sờ mặt, mũi, tóc... Và đoán xem bạn làm tượng kia là ai.. Giáo viên bật nhạc hoặc cho cả lớp hát tạo không khí. Từ đó dẫn dắt vào bài và hướng các con chú ý đến các đặc điểm của khuôn mặt.

Ví dụ 2: Bài khu vui chơi của chúng em (*Sách học Mỹ thuật 3*): Giáo viên cho học sinh chơi sau phần khám phá: Trò chơi “*Đoán hình, tìm cặp đôi*”. Giáo viên có 1 hộp quà bí mật mời 1 số bạn học sinh lên bịt mắt và chọn 1 phần khối ngẫu nhiên (khối hộp chữ nhật, khối trụ ...) sau đó các bạn sẽ tự ghép cặp đôi theo hình để được dụng cụ vui chơi và di chuyển lên phía trước, cặp đôi nào nhanh nhất sẽ là đội chiến thắng. Các em vừa tham gia trò chơi vừa củng cố lại kiến thức về hình khối và cách lắp ghép các hình với nhau để tạo dụng cụ vui chơi theo chủ đề.

Qua trò chơi giúp các học sinh nhận biết và cảm thụ thêm và đây cũng là cách học thoải mái nhẹ nhàng. Các em vừa được học lại vừa chơi trò chơi. Sau khi học xong các em có cảm giác thoải mái, hứng thú, hưng phấn cho môn học sau.

** Tạo hứng thú cho học sinh qua việc trưng bày, giới thiệu và đánh giá sản phẩm và tổng kết chủ đề.*

- Việc trưng bày sản phẩm của học sinh có ý nghĩa rất lớn trong môn Mỹ thuật. Sau mỗi bài dạy chúng ta cần lưu giữ lại những tác phẩm đẹp, có nội dung sâu sắc khuyến khích các em mạnh dạn lên thuyết trình sản phẩm của mình: Giáo viên hướng dẫn học sinh trưng bày và thuyết trình sản phẩm của mình. Giáo viên nên để học sinh được tham gia đặt câu hỏi để cùng chia sẻ, trình bày cảm xúc, học tập lẫn nhau.

- Kết quả: Đã tạo ra cho các em sự tìm tòi, hứng thú say mê và thể hiện cái mới sáng tạo trong bài vẽ của mình.

3. Kết quả thực hiện có so sánh đối chứng:

Sau một năm thực hiện đề tài bản thân tôi đã thu được một số kết quả cụ thể như sau:

3.1. Về phía giáo viên.

- Giáo viên biết cách lập kế hoạch và tổ chức những quy trình dạy học linh hoạt, phù hợp với điều kiện của nhà trường.

- Biết tổ chức đánh giá liên tục quá trình học Mỹ thuật để phát triển các năng lực học tập, khả năng sáng tạo và kỹ năng sống cho mỗi học sinh.

- Phối hợp và chia sẻ kinh nghiệm với các đồng nghiệp.

3.2. Về phía học sinh.

- Học sinh đã hứng thú hơn với phương pháp mới.

- Đối với học sinh cá biệt ít quan tâm đến việc học tập lại trở lên hứng thú hơn, ham thích hoạt động thể hiện rõ ở việc làm việc theo nhóm.

- Còn đối với học sinh có năng khiếu thì được bộc lộ khả năng của mình, qua đó tinh thần hợp tác nhóm trong môn Mỹ thuật và các môn học khác được nâng cao.

- Một số học sinh giỏi phát huy được năng khiếu của mình.

Kết quả:

Khối	Tổng số học sinh	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		Số lượng	%	Số lượng	%	Số lượng	%
III	316	192	60,8	124	39,2	0	0
IV	340	253	74,4	87	25,6	0	0
V	369	265	71,8	104	28,2	0	0

4. Hiệu quả của sáng kiến:

4.1. Hiệu quả về khoa học:

- Sản phẩm mỹ thuật các em tự làm trong chương trình có tính ứng dụng cao: trang trí góc học tập ở lớp, ở gia đình Ví dụ như: Ống đựng bút, mô hình khu vui chơi, nhà cao tầng ...

- Thông qua các bài học các em cũng hình thành kỹ năng lựa chọn, sắp xếp hình khối và màu sắc trong mỹ thuật ứng dụng ... Biết sắp xếp các đồ vật trong gia đình gọn gàng, ngăn nắp.

- Sản phẩm các em làm ra đạt được các tiêu chí: An toàn sức khỏe, thân thiện với môi trường.

- Học sinh có thể tự làm nhiều sản phẩm khác từ những nguyên liệu sẵn có giúp kích thích niềm đam mê sáng tạo của các em.

- Các em được tham gia nhiều hoạt động phát triển tư duy và ý thức học tập

4.2. Hiệu quả về kinh tế:

- Giá thành rẻ: Một số nguyên liệu có trong gia đình như giấy bìa, vải vụn, vỏ chai nhựa, ống hút ...

- Chất lượng tốt, đáp ứng cả về thẩm mỹ.

- An toàn cho sức khỏe người dùng, đặc biệt là tận dụng được nguồn nguyên liệu tái chế, giảm lượng rác thải.

4.3. Hiệu quả về xã hội:

- Năm học 2023-2024 các em đã đạt kết quả cao trong các chủ đề, kết quả chất lượng học tập của các em tiến bộ rõ rệt.

- Hình thành được các phẩm chất và năng lực cần thiết như phẩm chất trách nhiệm trong việc thực hiện các nhiệm vụ giao về nhà; phẩm chất chăm chỉ vượt khó, tìm tòi để vận dụng kiến thức đã học vào cuộc sống; Tinh thần làm việc nhóm,

tự tin chia sẻ trao đổi ý kiến của mình, đặc biệt là năng lực giải quyết các vấn đề gặp phải trong quá trình làm ra sản phẩm và năng lực vận dụng kiến thức để giải quyết các vấn đề thực tiễn: áp dụng kiến thức môn học vào thực tiễn đời sống.

- Phương pháp không những giúp học sinh tạo ra được những sản phẩm có ích, mang tính ứng dụng cao mà còn giảm bớt thời gian học sinh sử dụng các thiết bị điện tử không tốt cho sức khỏe và đời sống. Tôi rất vui khi nhận được những lời khen ngợi từ Ban giám hiệu nhà trường và điện thoại cảm ơn của cha mẹ học sinh vì đã giúp các em tạo ra được những sản phẩm có ích.

5. Tính khả thi:

- Áp dụng tại trường Tiểu học Vạn Thắng và có thể áp dụng ở tất cả các trường tiểu học trên địa bàn Huyện Ba Vì và Thành phố Hà Nội trong lĩnh vực môn Mỹ thuật từ lớp 1 đến lớp 5.

- Phương pháp có thể thực hiện tốt tại các cơ sở giáo dục mà điều kiện cơ sở vật chất cơ bản đáp ứng các yêu cầu dạy học môn Mỹ thuật.

- Phương pháp dạy học này không chỉ áp dụng cho môn Mỹ thuật, mà còn có thể dùng cho môn Công nghệ. Tôi đã áp dụng phương pháp này khi giảng và được học sinh nhiệt tình hưởng ứng.

6. Thời gian thực hiện: Sáng kiến được áp dụng lần đầu: Từ tháng 09/2023 đến tháng 04/2024.

7. Kinh phí để thực hiện đề tài, sáng kiến:

- Kinh phí sử dụng cho các tiết học:

STT	Nguyên liệu	Số tiền (vnd)	Ghi chú
1	Giấy vẽ, màu vẽ		Học sinh tự chuẩn bị
2	Giấy bìa, vải vụn, vỏ chai nhựa, vỏ lon bia...		Gia đình có sẵn
3	Keo nền, hồ dán		Học sinh tự chuẩn bị
4	Kéo		Gia đình có sẵn
Tổng chi phí		Học sinh tự chuẩn bị	

- Để thực hiện đề tài này không tốn về kinh phí, đều sử dụng đồ dùng học tập cần thiết và vật liệu tái chế rất phù hợp với điều kiện kinh tế xã hội của địa phương và gia đình học sinh ở nông thôn.

PHẦN III: KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Kết luận:

“Đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mỹ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học”, đã được tôi thực hiện trong giảng dạy môn Mỹ thuật năm học 2023 - 2024, qua quá trình giảng dạy tôi thấy học sinh lĩnh hội kiến thức tốt hơn, rèn cho học sinh ý thức chuẩn bị đồ dùng, khả năng độc lập nghiên cứu kết hợp làm việc nhóm, nắm vững các tri thức và

sáng tạo hơn trong học tập, học sinh phát triển ngôn ngữ thông qua giao tiếp trao đổi, chất lượng giờ học được nâng lên một cách đáng kể, giờ học sôi nổi hơn, kỹ năng quan sát, thực hành, phân tích, thảo luận nhóm thu thập thông tin của các em ngày càng thành thạo hơn đặc biệt là các em ngày càng yêu thích bộ môn Mỹ thuật hơn. Các em biết cảm nhận về cái đẹp vận dụng vào trang trí nhà cửa, góc học tập, hay kết hợp màu sắc trong các bộ trang phục hàng ngày sao cho đẹp mắt.

2. Kiến nghị và đề xuất:

Trong thực tế giảng dạy, để thực hiện tốt ***“Đổi mới phương pháp dạy học trong môn Mỹ thuật theo hướng phát triển năng lực cho học sinh ở trường tiểu học”*** tôi mạnh dạn có một số đề xuất, kiến nghị như sau:

2.1. Đối với nhà trường và Phòng GD&ĐT huyện.

- Kính đề nghị Ban Giám Hiệu nhà trường giúp tuyên truyền tới phụ huynh học sinh quan tâm hơn nữa đến việc học tập của các em trong môn Mỹ thuật.
- Tổ chức các buổi triển lãm tranh đạt giải trong các cuộc thi vẽ tranh để động viên, khích lệ học sinh.
- Tổ chức xây dựng câu lạc bộ Mỹ thuật để nâng cao chất lượng dạy học, phát huy tài năng cho các bạn có năng khiếu.
- Tổ chức các buổi chuyên đề cho giáo viên học tập, bồi dưỡng chuyên môn

2.2. Đối với gia đình học sinh.

- Đề nghị phụ huynh quan tâm hơn tới việc chuẩn bị đồ dùng và ý thức học tập môn Mỹ thuật của các con, dành thời gian hợp lý cho các con được tham gia các hoạt động vẽ tranh khi nhà trường và các cấp phát động.

Trên đây là một số giải pháp đã giúp tôi làm tốt công tác giảng dạy môn Mỹ thuật của bản thân trong trường Tiểu học. Đây là những kinh nghiệm nhỏ của bản thân được thực hiện trong năm học vừa qua còn nhiều thiếu sót mong các cấp lãnh đạo, bạn bè đồng nghiệp tham khảo, đóng góp ý kiến tôi được hoàn thiện thêm.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tôi xin cam đoan “Sáng kiến kinh nghiệm” của tôi thực hiện trong năm học: 2023 - 2024. Không sao chép của ai. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Hà Nội, ngày 02 tháng 5 năm 2024

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN

Người viết sáng kiến

Nguyễn Thị Út Trang

HÌNH ẢNH MINH HỌA

GIẢI BA CUỘC THI GIÁO VIÊN DẠY GIỎI CẤP HUYỆN

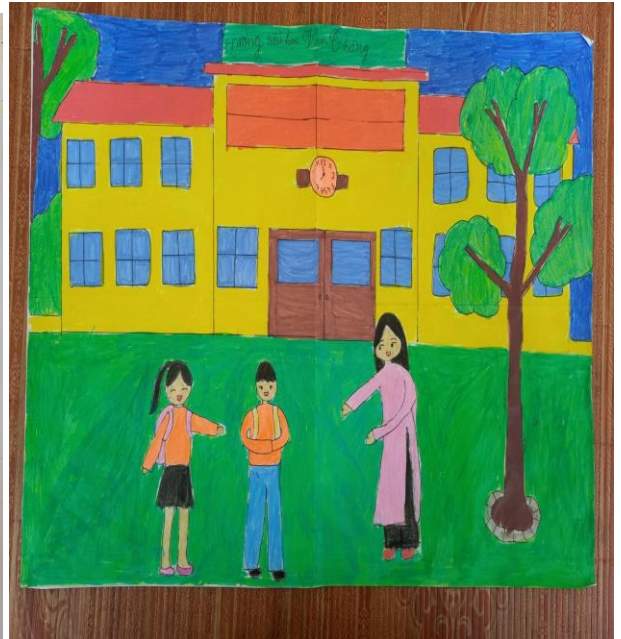
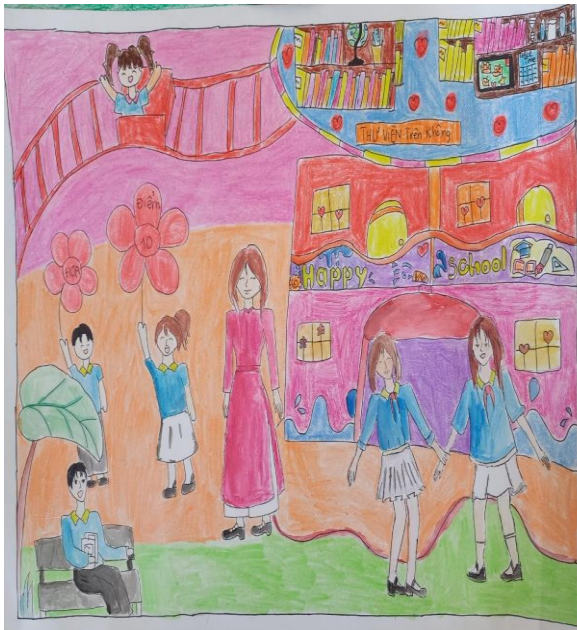
MỘT SỐ SẢN PHẨM CỦA HỌC SINH

Sản phẩm từ vật liệu tái chế

Tranh vẽ về Hà Nội trong em của các bạn học sinh.

Tranh vẽ trường học hạnh phúc của các bạn học sinh

Sản phẩm sáng tạo thanh thiếu niên của học sinh

Sản phẩm cuộc thi vẽ tranh phòng chống bạo lực học đường của học sinh

Cô trò với những tiết Mỹ thuật

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Lí do chọn đề tài.	1
2. Mục tiêu của sáng kiến	2
3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu	2
II. NỘI DUNG	3
1. Thực trạng	3
2. Giải pháp thực hiện	3
3. Kết quả sau khi áp dụng giải pháp, sáng kiến tại đơn vị	12
4. Hiệu quả của sáng kiến	13
5. Tính khả thi	14
6. Thời gian thực hiện đề tài	14
7. Kinh phí thực hiện đề tài	14
III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT.	14
1. Kết luận	14
2. Kiến nghị và đề xuất	15
IV. MỤC LỤC – TÀI LIỆU THAM KHẢO	
V. PHỤ LỤC	

TÀI LIỆU THAM KHẢO

STT	Tài liệu tham khảo
1	Sách giáo khoa môn Mỹ thuật lớp 3, 4,5
2	Sách giáo viên môn Mỹ thuật lớp 3,4,5
3	Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên Tiểu học
4	Tài liệu đổi mới kiểm tra, đánh giá môn học
5	Tài liệu trên Internet
6	
7	
8	

ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN BA VÌ
TRƯỜNG TIỂU HỌC VẠN THẮNG

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

“ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TRONG MÔN MĨ
THUẬT THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC CHO
HỌC SINH Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC”

Tác giả: Nguyễn Thị Út Trang
Đơn vị công tác: Tiểu học Vạn Thắng
Chức vụ: Giáo viên

Năm học: 2023 - 2024